

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.8.2.4>

KONTEKST HISTORYCZNO-PEDAGOGICZNY KSZTAŁTOWANIA SIĘ EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ W REPUBLICIE SŁOWACKIEJ

Yuliia Teteriuk-Kinch

*aspirantka Katedry Sztuki Muzycznej
Mukaczewskiego Uniwersytetu Państwowego
(Mukaczewo, obwód zakarpacki, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-1044-4970
e-mail: juliamuz@ukr.net*

Adnotacja: w artykule dokonano analizy historycznej powstawania edukacji artystycznej w Republice Słowackiej. Podkreślono etapy tworzenia szkół podstawowych sztuki i podstawowe założenia ich istnienia. Szczegółowo opisano treść państwowego programu edukacyjnego dla szkół podstawowych sztuki oraz podano charakterystykę i metody organizacji podstawowej edukacji artystycznej. Uzasadniona jest treść szkolenia uczniów i forma jego realizacji w szkołach podstawowych. Sformułowano organizację procesu dydaktyczno-wychowawczego w szkole podstawowej sztuki, przyjmowanie uczniów na naukę i jej ukończenie w szkole podstawowej sztuki, a także metody, warunki ukończenia nauki i wydanie dokumentu o uzyskanym wykształceniu. Szkoła jest zarządzana na podstawie obowiązującego rządowego programu edukacyjnego, który odzwierciedla cel, zadanie, funkcjonowanie i specyfikę szkoły, a także strategię ustaloną przez kierownictwo szkoły. Dlatego podano analizę zasad i warunków rozwoju szkolnych programów edukacyjnych.

Słowa kluczowe: proces edukacyjny, podstawowe szkoły artystyczne, treść i formy organizacji edukacji artystycznej, kształcenie zawodowe.

HISTORICAL AND PEDAGOGICAL CONTEXT OF THE FORMATION OF ART EDUCATION IN THE SLOVAC REPUBLIC

Yuliia Teteriuk-Kinch

*Postgraduate Student at the Department of Musical Art
Mukachevo State University (Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-1044-4970
e-mail: juliamuz@ukr.net*

Abstract. The article provides a historical analysis of the formation of art education in the Slovak Republic. The stages of creation of primary schools of arts and the basic provisions of their existence are covered. The content of the state educational program for primary art schools is described in detail and the characteristics and methods of organizing basic art education are given. The content of student training and forms of its implementation in primary art schools in Slovakia are substantiated. The organization of the educational process in the basic school of arts, as well methods, conditions of graduation and issuance of a document on education. The school is managed on the basis of the current state educational program, which reflects the purpose, functioning and specifics of the school, as well the strategy established by the school management. Therefore, the analysis of principles and conditions of development of school educational programs is given.

Key words: educational process, primary art schools, content and forms of organization art education, professional training.

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ СТАНОВЛЕННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Юлія Тетерюк-Кінч

*аспірантка кафедри музичного мистецтва
Мукачівського державного університету (Мукачєво, Закарпатська область, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-1044-4970
e-mail: juliamuz@ukr.net*

Анотація. У статті здійснено історичний аналіз становлення мистецької освіти в Словачській Республіці. Висвітлено етапи створення початкових шкіл мистецтв та основні положення їх існування. Детально описано зміст державної освітньої програми для початкових шкіл мистецтв та надано характеристику й методи організації базової мистецької освіти. Обґрунтовано зміст підготовки учнів і форми її реалізації у початкових мистецьких навчальних закладах Словаччини. Сформульована організація навчально-виховного процесу в базовій школі мистецтв, прийом учнів на навчання та його завершення в початковій школі мистецтв, а також методи, умови закінчення навчання та видача документа про здобуту освіту. Школа керується на основі чинної державної освіт-

ньої програми, яка відображає ціль, мету, функціонування та специфіку школи, а також стратегію, встановлену керівництвом школи. Тому дано аналіз принципів та умов розвитку шкільних освітніх програм.

Ключові слова: освітній процес, початкові мистецькі школи, зміст та форми організації мистецької освіти, професійна підготовка.

Вступ. Безперечно, що успіх мистецької освіти як у Словаччині, так і в Україні значною мірою залежить від якості професійної підготовки, здатних до інтелектуального і творчого розвитку особистості учнів як основи успішного функціонування людини в умовах постійних змін. Освітній процес мистецької школи реалізується у творчій діяльності через музичне пізнання як глибоко особистісний процес, що спрямований на: активність, співтворчість, самостійність, радість творчої праці, рефлексію; художньо-педагогічне спілкування; міжпредметні зв'язки; концертно-виконавську діяльність; на розвиток творчого мислення у траєкторії індивідуального зростання особистості учня.

Питання системи та змісту мистецької освіти в країнах ЄС розкрито в працях Т. Десятова, С. Сисоєвої, М. Дмитриченко та О. Шевнюк (Десятов, 2006; Сисоєва, 2007; Дмитриченко, 2006; Шевнюк, 2006). Однак результати вивчення наукової літератури доводять нам, що зміст та форми підготовки учнів у мистецьких закладах Словацької Республіки розкрито не досить.

Метою статті є розкриття особливостей підготовки (зміст, форми організації) учнів початкових мистецьких закладів у Словацькій Республіці; узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності, спрямованій на формування музично-виконавської майстерності й розвиток індивідуальності особистості, актуалізації внутрішньої мотивації саморозвитку для досягнення учнем нормативних результатів навчання на основі принципів доступності, цілеспрямованості, послідовності та на засадах особистісно-діяльнісного, ресурсного, компетентісного підходів.

Основна частина. Важливим початком у розвитку мистецької освіти Словацької Республіки стало виникнення музичних шкіл. У період 1919–1945 рр. почали створюватися музичні школи: музична школа Словаччини (1919 р.), музична школа в Мартіні (1919 р.), музична школа в Зволені (1919 р.), які працювали за індивідуальною концепцією та підлягали професійній перевірці освітньою музичною інспекцією. Цілеспрямована, централізована керування концепція, організаційна структура та робота школи почала розбудовуватися після 1945 р. Уже з 1951 р. музичні школи діяли по всій Чехословацькій республіці, а їх назву змінено на початкову музичну школу.

Відповідно до закону № 186/1960 Збірника про освіту та навчання (Закон про освіту) у 60-ті роки «Початкові музичні школи» були перейменовані в «Народні школи мистецтв», а в 1990-х – на «Початкові школи мистецтв» відповідно до Закону № 29/1984 і з внесеними змінами та доповненнями про систему початкових та середніх шкіл (Закон про освіту). Зміни торкнулися не лише назви школи, а й усієї організаційної та змістової структури мистецької освіти в початкових школах мистецтв.

В акті № 29/1984 Збірника про систему початкових та середніх шкіл (Закон про освіту) із змінами в наступних актах, що діяв до 31 серпня 2008 року, зазначалося, що «Початкова школа мистецтв» як школа, не була в шкільній системі і мистецька освіта не передбачала ступенів.

З 1 вересня 2008 року набули чинності два нові загальнообов'язкові нормативно-правові положення, що регулюють освіту в початковій школі мистецтв. Перший – це Закон № 245/2008 Збірника про освіту та навчання (Закон про освіту) та деякі акти із внесеними змінами. В законі про освіту та навчання № 324/2008 зазначаються основні положення існування школи мистецтв.

На відміну від Закону про освіту, Закон про освіту та навчання визначав нові положення початкових шкіл мистецтв та рівні мистецької освіти.

Мистецтво та його соціальне функціонування пов'язані з цілою низкою видів діяльності, які зумовлюють ефективність та креативність творчих зусиль. У цьому контексті можна сказати, що мистецька освіта впливає на процес дозрівання вихованця, що формує особистість, яка здатна не тільки існувати у світі, але й естетично сприймати, брати участь у творчих явищах та спільно творити мистецьке середовище. Процес формування особистості характеризується виразними та творчими відносинами дитини з навколишнім світом, оточенням, явищами тощо.

Мистецька освіта розвиває творчість особистості і суспільства. До людей, які мистецтво зробили своєю професією, висуваються більш конкретні вимоги. Особистості, які вибрали мистецтво своєю професією, є талановитими, але ці риси не вимірюються тільки цими здібностями, а вимагають пошуку оригінальних рішень, певних робочих дій та заходів. Окрім професійної мистецької діяльності, є також професії, які керують функціонуванням окремих галузей мистецької творчості.

Значно розширюється галузь медіакультури, розвиток якої пов'язаний із технічним прогресом у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та аудіовізуальних технологій. Електронні ЗМІ революціонізують не лише поширенням творів мистецтва, але вони також приносять нові творчі можливості, які впливають як на професійні, так і на непрофесійні види мистецтва та все, що пов'язане з цими заходами. Ці особливості мистецької освіти, що формуються в освітній системі, організації викладання у школах, пов'язані з низкою специфічних проблем.

Мистецька освіта в Словаччині являє собою комплексну систему освіти та навчання, що дає молодому поколінню можливість розвивати свої таланти. Окремі компоненти цієї системи та їхні види розроблені так, що вони дозволяють учневі продовжувати мистецьку підготовку на більш високому рівні та поступово претендувати на здобування професійної мистецької освіти або стати любителем у галузі мистецтва.

Початкові школи мистецтв діють на території всієї Словаччини і відіграють у системі мистецької освіти вагомую роль. Відповідно до Закону про освіту та навчання початкові школи мистецтв здійснюють навчання в окремих мистецьких галузях та готують учнів до навчання в галузі мистецької освіти в середніх школах та консерваторіях, а також професійно готують до навчання в університетах з педагогічними чи мистецькими напрямками. Підготовка до університетського навчання – це насамперед підготовка для навчання музики та мистецької освіти на педагогічних факультетах та деяких інших гуманітарних факультетах вищої школи.

У Словацькій Республіці початкову мистецьку освіту забезпечують початкові школи мистецтв, де навчають музики, художнього мистецтва, танців та літературно-драматичних занять. Зараз це школи з подвійною концепційною лінією:

- підготовка до навчання у професійно-технічних галузях середніх шкіл та в консерваторіях, професійна підготовка до університетського вивчення мистецтва та музики, особливо в художньо-педагогічній спрямованості;

- підготовка музикантів-аматорів, які вміють створювати, інтерпретувати та приймати мистецтво.

1. Основи створення державної освітньої програми для початкових шкіл мистецтв.

Відповідно до Закону про освіту (Указ № 324/2008 Збірника про основні мистецькі школи зі змінами, внесеними Постановою) державна освітня програма є обов'язковою в рамках національної шкільної освіти. Вона являє собою перший, рамковий рівень дворівневої моделі освіти. Це вихідний документ для створення шкільної освітньої програми для кожної школи. Вона виражає основні принципи та цілі держави у галузі шкільної освіти, яка також включає демократичні та гуманістичні цінності, на яких ґрунтується освіта.

1.1. Державна освітня програма (SEP):

- забезпечує основу для розробки обов'язкового змісту освіти, компетенції в межах конкретного рівня освіти;

- формулює вимоги до знань та компетентностей, рівня продуктивності та стандарт змісту предметів;

- ґрунтується на принципі наступності та наступності шкільних оцінок (первинна, нижча, середня), програми яких дотримуються;

- підтримує всебічний міжпредметний підхід з акцентом на наступність, освітній зміст навчальних предметів у освітніх сферах;

- дозволяє моделювати навчальний зміст;

- дозволяє змінювати зміст для навчання учнів з особливими освітніми потребами;

- зумовлює його реалізацію, забезпечуючи мотивуюче середовище навчання та сприяння соціальному клімату школи;

- дає простір конкретній школі мистецтв, щоб створити її через власну освітню програму; завершити зміст освіти відповідно до конкретних регіональних та місцевих умов та вимог, спираючись на мистецькі цілі освіти в школах мистецтв;

- наголошує на якості шкіл мистецтв, які застосовують зовнішнє та внутрішнє оцінювання своїх програм, процесів та результатів;

- це відкритий документ про навчальну програму, який відповідатиме потребам та вимогам, що доповнюють один одного.

1.2. Шкільна освітня програма:

- на основі SEP, що представляє другий рівень дворівневої моделі навчання;

- визначає факультативний зміст освіти як профілювання школи, в якій вони можуть бути.

2. Характеристика та організація базової мистецької освіти.

2.1. Характеристика базової мистецької освіти.

Школа мистецтв зі своїми конкретними освітніми та культурно-просвітницькими цілями, змістом і організацією мистецької освіти значною мірою відповідає атрибутам школи. Школи мистецтв створюють умови для активної мистецької діяльності і таким чином стають важливою та змістовою частиною навчальної програми і освіти як ефективний інструмент боротьби з негативними проявами.

Школа мистецтв дає мистецькій освіті дуже широкий вибір зацікавлених у навчанні дітей дошкільного віку, дорослих здобувачів. Через специфіку мистецької освіти досі зберігаються в початковій школі мистецтв її масштаби, як і в попередній період. Вона пропонує тим, хто зацікавлений у навчанні, підготовче відділення, базове дослідження, яке поділяється на I та II ступені, розширене, скорочене навчання та навчання дорослих.

Більшість учнів, які відвідують початкові школи, застосовують набуті знання, вміння та навички, звички безпосередньо в інтересах мистецької діяльності або в індивідуальній мистецькій творчості. Школа мистецтв забезпечує багатьох своїх учнів основними мистецькими навчаннями, освітою на вищезазначених рівнях, що є основою для подальшої мистецької освіти. З цієї причини навчання в початкових школах можна розуміти як підготовку багатьох учнів до професійної діяльності у галузі мистецтва.

У музичній галузі учні здобувають знання та розвивають свої вміння у струнній, клавішній, духовій, ударній грі, сольному та хоровому співі, у камерній та оркестровій грі. Також у школах мистецтв можуть бути створені художні, танцювальні та літературно-драматичні дисципліни.

У галузі мистецтва учні здобувають основні знання в галузі мистецтва, розвиваючи свої навички з предметів малювання, живопису, графіки, ліплення, декоративно-прикладної діяльності та з інших факультативних предметів.

Також дозволено створення інших галузей мистецтва, які зазначені вище. Але можуть бути створені лише за згодою Міністерства освіти, науки, досліджень та спорту Словачької Республіки. Зокрема, створення аудіовізуального та мультимедійного відділу було особливо актуальним. Окремі галузі мистецтва поділяються на відділи. Наприклад, струнні, духові чи клавішні інструменти в музичній галузі або в драматичному, ляльковому відділі, у літературно-драматичній галузі тощо.

2.2. Ступінь базової мистецької освіти.

Відповідно до § 17 п. 1 Закону про освіту учень може отримати мистецьку освіту, успішно завершивши навчання за освітньою програмою відділу освіти початкової школи мистецтв.

Основна мистецька освіта поділяється на:

– початкову мистецьку освіту (ISCED 1 B), яку учень отримує, успішно закінчивши навчання за освітньою програмою першої частини першого етапу базового навчання школи мистецтв; свідченням досягнутого рівня освіти є атестат. Атестат учня повинен містити пункт «Учень здобув початкову базову мистецьку освіту».

– нижчу середню освіту (ISCED 2 B), яку учень успішно здобуває, завершивши останній рік освітньої програми для другої частини першого етапу основних занять початкових шкіл мистецтв; атестат є свідченням досягнутого рівня освіти. Атестат учня повинен містити пункт «Учень здобув нижчу середню освіту».

Для того щоб зробити вищезгадані рівні мистецької освіти сумісними та рівними з міжнародною класифікацією ступенів освіти згідно з ISCED, стандартна класифікація освіти є першим етапом базової освіти в початковій освіті школи мистецтв, поділивши її на першу і другу частини.

У положенні § 17 статті 2 Закону про освіту також зазначено, що мистецька освіта, здобута в школах мистецтв, не замінює початкову освіту, яку надає початкова школа.

2.3. Організація навчально-виховного процесу в базовій школі мистецтв.

Положення розділу 50 Закону про освіту та навчання перераховують типи навчань, які можна організувати в школах мистецтв. Вони відповідають цілям та змісту освіти в школах мистецтв. Параметри пов'язані з тривалістю дослідження, його цілями, змістом та детально розробленими навчальними документами.

Школа мистецтв організовує підготовче навчання, базове навчання, навчання із збільшеною кількістю уроків, заочним навчанням та навчанням для дорослих.

Підготовче навчання триває максимум два роки. Воно призначене для учнів першого класу початкової школи та для обдарованих дітей до обов'язкового навчання. Це навчання призначене для діагностики здібностей вихованця та його подальшого вибору профілю у відповідній галузі мистецтва.

Основне навчання поділяється на два етапи. Перший етап має максимум дев'ять років і другий етап має максимум чотири роки; навіть для учнів, які не відвідували перший клас базового навчання, може бути встановлено однорічне підготовче навчання. Основне навчання призначене для учнів, які, як правило, показали відповідний рівень, уміння та навички, проявили здібності у підготовчому навчанні, продовжуючи їх успішний розвиток у певному виді мистецтва.

Розширене навчання призначене для учнів, які виявляють високі показники в базовому навчанні, показали свій талант та відмінні результати навчання. Розширена форма навчання може бути застосована у старших класах лише у разі демонстрації надзвичайних здібностей, умінь та навичок учнів. Включення учня у розширену форму навчання пропонує класний керівник. Він подає пропозицію директору школи до 31 березня навчального року, що передує навчальному року, в якому повинен бути учень включений у розширену форму навчання.

У скороченій формі навчання учні готуються до навчання у середніх класах школи, консерваторії та коледжах педагогічного чи мистецького напрямку.

Навчання для дорослих триває максимум чотири роки.

Викладання індивідуальне та групове. Кількість учнів на окремих уроках визначається навчальною програмою.

Директор початкової школи може призупинити навчання за бажанням учня чи за бажанням його законного представника.

2.4. Прийом учнів на навчання в початкових школах мистецтв.

Розділ 52 Закону про виховання та освіту встановлює порядок прийому учнів до навчання в школі мистецтв.

З урахуванням необхідності забезпечення об'єктивності вступного іспиту керівник школи створює приймальну комісію та призначає її членів. Приймальна комісія об'єктивно оцінює рівень мистецьких здібностей, умінь та навичок претендента на навчання. У разі успішного проходження іспиту приймальна комісія може запропонувати керівнику школи призначити його на перший рік навчання.

Приймальна комісія оцінює рівень знань на вступному іспиті для підготовчого навчання учня, його передумови для навчання у відповідній галузі мистецтва. Під час підготовчого навчання діагностуються уміння учня та розвиваються його мистецькі навички, оскільки очікуваний результат не завжди може бути позитивним, учень не завжди успішно проходить базове навчання. У підготовчому навчанні беруть участь лише ті учні, які навчаються на початковому етапі навчання та демонструють достатній мистецький талант і перспективу подальшого мистецького розвитку.

Є учні, які не пройшли підготовчий курс навчання, але успішно склали вступний іспит до відповідного рівня навчання та продемонстрували необхідний рівень здібностей, умінь та навичок, що дозволяють їм успішно розвиватися у відповідному мистецтві. Через специфіку мистецької освіти та з огляду на

специфічний розвиток кожного мистецького таланту учні, які не досягли або перевищили свій вік, можуть бути допущені до навчання на відповідній навчальній програмі мистецтв чи навчальної галузі.

Через різний рівень напряму навчання окремих учнів та різні мистецькі здібності й вік, зазначений у навчальних програмах, розглядається як рекомендований, але не обов'язковий.

Розширене навчання розраховане на учнів, які проявили надзвичайний талант і відмінні результати у навчанні. У § 52 абзацу 5 Закону про освіту передбачено, що класний керівник подає пропозицію про зарахування учня до розширеного навчання. Потім керівник школи забезпечує іспит учня при комісії. Екзаменаційна комісія повинна перевірити талант та здібності учня, знання, уміння та навички і рекомендувати його для подальшого розвитку і навчання. На підставі вищезазначених документів директор школи приймає рішення про розподіл учня на розширену форму навчання.

2.5. Завершення навчання в початковій школі мистецтв.

У § 50 абзаці 1 Закону про освіту описано спосіб завершення навчання в школі мистецтв. Це відбувається, якщо учень успішно складає підсумковий іспит.

Рідко трапляються випадки в школах мистецтв, коли учень послідовно чи серйозно порушує шкільні норми навчання. У цих випадках керівник школи може прийняти рішення про виключення учня зі школи відповідно до § 50 абзацу 2 Закону про освіту. А також Закон про освіту уповноважує керівника школи приймати рішення про позачергове припинення навчання у разі несплати за навчання.

3. Завдання мистецької освіти в початкових школах мистецтв.

Основна мета мистецької освіти – це формування особистості, розвиток умінь творити та отримувати результат, підготовка до професійної мистецької діяльності. Приділяє увагу не лише пізнавальним (когнітивному) та інтелектуальним аспектам освіти, але і соціальному та соціально-емоційному розвитку вихованців. Досвід учня через власну пізнавальну діяльність, тобто його уявлення про світ, більш досконалі та засвоєні уроки можуть краще використовуватися в житті.

Для мистецької освіти в школах мистецтв поставлені такі завдання:

- спілкуватися та висловлювати ідеї за допомогою засобів вираження;
- створювати артефакти та реалізовувати ідеї власним (автентичним) способом;
- усвідомлено, естетично сприймати;
- орієнтуватися у світі культури та мистецтва;
- розвивати творче мислення;
- розвивати емоційний інтелект;
- обробляти інформацію з галузі мистецтва та культури;
- виховувати почуття добра і краси.

4. Освітні стандарти.

Освітні стандарти виражені у виконанні та їх змісті. Стандарти збільшують акцент на результатах освіти на рівні класу. Для досягнення позитивних результатів використовуються освітні стандарти. Викладач встановлює кілька індивідуальних стандартів ефективності. Конкретні цілі поступово виконуються, щоб учні досягли очікуваних результатів наприкінці навчального року або відповідного рівня освіти.

Встановлені стандарти роботи для викладачів не обмежують введення інших цілей, можна доповнювати все те, що викладач вважає за потрібне, з огляду на рівень знань та мислення учнів у конкретному класі відповідно. Вони складають окремий додаток до стандартів для початкових мистецьких шкіл.

5. Навчальна програма.

У кожній школі мистецтв навчання проходить за навчальною програмою, що затверджує керівник школи.

6. Мова навчання.

Відповідно до §12 Закону про освіту мова викладання в школі є державною мовою.

7. Організаційні умови навчання за окремими формами навчання та освіти.

Організація виховання та навчання в школах мистецтв регулюється § 51 абзацу 1–8 Закону про освіту, частиною А 2 «Характеристика та організація базової мистецької освіти».

8. Метод, умови закінчення навчання та видача документа про здобуту освіти.

Умови закінчення навчання в початковій школі мистецтв регулюються § 50 абзацу 1 і 2 Закону про освіту та навчання. Детальніше описується весь процес у частині А 2 «Основні характеристики та організація мистецької освіти».

Доказом здобуття освіти в початковій школі мистецтв є атестат з пунктом у відповідній галузі мистецької освіти в школах мистецтв.

9. Обов'язковий штатний розпис.

Педагогічний працівник може викладати в школах мистецтв у певній галузі мистецтва, який відповідає кваліфікаційним умовам для здійснення педагогічної діяльності, які регулюються в акті № 317/2009 Збірника на викладацький і професійний персонал та про внесення змін до деяких актів із змінами, Закладення кваліфікаційних передумов та спеціальної кваліфікації вимог до окремих категорій викладацького та професійного складу із поправками.

10. Обов'язкове матеріально-технічне забезпечення.

Обов'язком шкіл мистецтв є дотримання та виконання вимог до обов'язкового матеріально-технічного забезпечення навчального процесу для окремих галузей мистецької освіти з базової мистецької освіти, які затверджені Міністерством освіти. Вони складають окремий додаток до СЕП для початкових шкіл мистецтв.

11. Умови забезпечення безпеки та охорони здоров'я в освіті.

Школа мистецтв зобов'язана дотримуватися всіх норм та правил щодо безпеки та охорони здоров'я:

- враховувати основні фізіологічні потреби вихованців;
- створити умови для здорового розвитку дітей та вихованців та запобігати соціально-патологічним явищам, забезпечити безпеку та здоров'я вихованців;
- надавати необхідну інформацію для забезпечення безпеки та здоров'я учнів;
- вести облік шкільних травм учнів, які сталися під час навчального процесу, заходів, організованих школою.

Відповідно до розділу 153 Закону про освіту керівник початкової школи мистецтв видає наказ про органи шкільного самоврядування та педагогічної ради, шкільного кодексу, який регулює, зокрема:

- дотримання правил та обов'язків учнів та їх законних представників у школі, правила стосунків з викладацьким та іншим персоналом школи;
- функціонування та внутрішній режим школи;
- умови для забезпечення безпеки та здоров'я учнів та їх захисту від: соціально-патологічних явищ, дискримінації або насильства;
- умови зберігання майна, яким керує школа.

12. Принципи та умови розвитку шкільних освітніх програм.

У відповідному навчальному році школи мистецтв розвиваються відповідно до п. 160 абзацу 8 шкільної освітньої програми Закону про освіту та навчання. Школа слідує цій Державній програмі освіти, затвердженій Міністерством освіти з 1 вересня 2015 року.

Програма шкільної освіти видається керівником школи після обговорення на педагогічній раді школи та ряду шкіл. Засновник відповідно до § 7 абзацу 2 Закону про освіту та навчання може вимагати затвердження шкільної програми у керівника школи. Керівник відповідає за відповідність шкільної освітньої програми державній освітній програмі. Шкільна освітня програма також повинна бути розроблена відповідно до чинних принципів і цілей освіти відповідно до Закону про освіту.

Школа керується на основі чинної державної освітньої програми, яка відображає ціль, мету, функціонування та специфіку школи, а також стратегію, встановлену керівництвом школи. Керівник враховує потреби та можливості учнів та педагогічних працівників.

12.1. Принципи підготовки шкільної освітньої програми.

SCP – це свідчення шкіл мистецтв про ідею цінності та якості наданої освіти, ВЦК разом утворює цілий педагогічний корпус.

У шкільній програмі використовуються всі уроки початкової школи мистецтв.

12.2. Шкільна освітня програма має відповідно до § 7 абзацу 4 Закону про освіту включати таке як:

- назва навчальної програми;
- визначення власних цілей та мети;
- рівень освіти, досягнутий після завершення шкільної програми або його невід'ємна частина;
- власна спрямованість школи;
- тривалість навчання та форми навчання;
- навчальний план;
- мова викладання відповідно до розділу 12;
- спосіб, умови закінчення навчання та видача атестатів про здобуття освіти;
- штатний розпис;
- матеріально-технічні умови;
- умови для забезпечення безпеки та охорони здоров'я в освіті та навчанні;
- внутрішня система контролю та оцінювання учнів;
- внутрішня система контролю та оцінювання шкільних працівників;
- вимоги до постійної підготовки педагогічних та професійних кадрів.

13. Художні сфери базової мистецької освіти.

Основна мистецька освіта забезпечує основи музичної, художньої, танцювальної, літературно-драматичної, аудіовізуальної й мультимедійної освіти.

Кожний пункт описується в документі за характеристиками галузі мистецтва, в якій коротко описано його значення та внесок у навчання учнів, конкретні цілі відповідних профілів випускників різних рівнів мистецької освіти, які зазначені у рекомендованому змістовному та виконавчому навчальних стандартах у додатку SEP.

13.1. Характеристика музичного відділу.

Музичний відділ характеризується взаємозв'язком індивідуального навчання (гри на інструментах, співу тощо) та групових заходів (уроки музики, камерної музики, ансамблева гра, оркестрова гра, камерні та хорові співи, музичні та драматичні проекти тощо).

Комплексна інструкція поєднує у собі практичні (інтерпретаційні та творчі) навички з емоційним розвитком та раціональні (розумові, моральні, етичні, соціальні знання, логічні та творчі компетенції). Музика – важливий засіб гармонізації особистості, розвиває емпатію, сприйняття, виживання, толерантність та співробітництво. У галузі музичного мистецтва існує відмітна подвійна концептуальна лінія школи мистецтв: з одного боку, підготовка учнів до навчання в консерваторіях, мистецьких коледжах, університетах,

академіях, а з іншого боку, виховання дітей за допомогою підготовчих занять через музику, учнів початкової та нижчої середньої мистецької освіти та навчання дорослих.

Паралельний розвиток – необхідна умова розвитку музичного таланту, рухових навичок, музичного почуття та музичного мислення. Тому необхідний поступовий підхід до набуття теоретичних знань у тісному зв'язку з живою музичною структурою.

Цілі мистецької освіти з музики:

- вміти інтерпретувати та створювати твори мистецтва на відповідному рівні;
- знайомити з різними видами мистецтва;
- застосовувати на практиці набуті компетентності в окремих навчальних галузях;
- продемонструвати вміння спілкуватися у мистецькій галузі;
- набувати та правильно працювати з інформацією у галузі мистецького спрямування, інтерпретації інструментального виконавства та міжпредметних зв'язків;
- аналізувати та творчо вирішувати проблеми в навчальному процесі.

13.2. Профіль випускника.

Випускник першої частини першого етапу основних занять початкових шкіл мистецтв – початкова мистецька освіта (ISCED 1 B):

- учень здобув основу професійної мови та спілкування в мистецькій галузі;
- диференціює характер пісень за змістом, настроєм, темпом та стилем;
- може інтерпретувати твори;
- розпізнає музичну форму пісні, її структуру, окремі частини;
- може інтерпретувати пісні відповідно до стандартів вмісту;
- може виразити себе на рівні базової культурної грамотності через музичні засоби навчання, в якому розвивають вміння створювати та отримувати мистецтво з огляду на закінчений рівень освіти;
- рівень розвитку ключових компетентностей, яких досяг випускник після закінчення першої частини початкової мистецької освіти першого рівня початкової школи, який створив основу для подальших рівнів освіти.

Випускник другої частини першого етапу основних занять початкових шкіл мистецтв – мистецтво нижчої середньої освіти (ISCED 2 B):

- учень у такому навчанні здобув основи мистецької освіти;
- інтерпретує більш складні поліфонічні композиції, інтерпретує композиції різних періодів та стилів, жанрів;
- систематизує складні знання з теорії музики, історії музики та її практичної діяльності, використовуючи гру на інструменті;
- звертає увагу на розвиток вишуканого музично-інтерпретаційного виразу;
- приділяє увагу розвитку слухово-музичної уяви та метроритму, почуття;
- набув основи для використання ефективних методів навчання протягом усього життя та для розвитку набутої компетентності;
- вміє гармонійно виступати в різних колективах, ансамблях;
- розпізнає види мистецтва, їх основні засоби та засоби вираження, він усвідомлює важливість мистецтва та культурної комунікації у житті;
- поважає смаки інших людей і здатний висловити свої погляди та ставлення відповідно до віку, естетичних цінностей, поводить себе культурно, реагує відповідно до обставин, ситуації та соціальної потреби;
- вміє використовувати набуті теоретичні та практичні знання та вміє застосовувати їх в іншій самостійній діяльності, може розвивати свої знання, оновити та здатний відповідним чином реагувати на нові тенденції;
- рівень розвитку ключових компетентностей, яких буде досягнуто учнем у другій частині нижчої середньої мистецької освіти в початковій освіті не завершений, це лише створює основу для наступних рівнів освіти, для навчання протягом усього життя.

Випускник другої частини другого етапу основних занять початкових шкіл мистецтв – мистецтво нижчої середньої освіти (ISCED 2 B):

- готовий до навчання протягом усього життя та розширення набутих загальних та професійних знань та вмінь у галузі мистецтва;
- шляхом завершення здобування знань під час навчання готується до навчання в університетах мистецького та педагогічного напрямів;
- контролює гру на музичному інструменті на рівні, відповідному цьому рівню освіти;
- покращує інтерпретаційну майстерність пісень;
- вміє активно працювати в музичних колективах і як сольний гравець, і в ансамблі;
- здатний розвивати та поновлювати свої знання та вміє адекватно реагувати на нові тенденції соціального розвитку;
- на основі набутих знань та досвіду він здатний оцінити та критично підійти до наступного творчого процесу;
- знає та адекватно застосовує технічні, виразові засоби гри на фортепіано;
- має знання з історії музики та музичної літератури, може професійно висловити свою думку, знає історичні та естетичні закономірності мистецтва, музичні твори може інтерпретувати відповідно до стилю;

– має відповідні знання з гармонії, контрапункту, музичної форми та видів музики, музичних інструментів;

– рівень розвитку ключових компетентностей, яких учні досягають наприкінці другого ступеню базового навчання, не завершений, це лише створює основу для наступних рівнів освіти, для навчання протягом усього життя.

Висновки. Детальне ознайомлення з історією становлення мистецької освіти в Словацькій Республіці дало змогу зробити висновок про те, що діє чітко розроблена Державна освітня програма для початкових мистецьких шкіл. Єдиним спільним документом, який регулює діяльність початкової мистецької освіти, є Закон про освіту і навчання (Указ № 324/2008 Збірника про основні мистецькі школи зі змінами, внесеними Постановою). Процес мистецької освіти в усіх навчальних закладах відбувається згідно з цими вимогами. Результати аналізу організації, форм, методів і змісту мистецької освіти в початкових мистецьких навчальних закладах дали можливість зробити певні висновки, які мають суттєве значення для вивчення процесу підготовки майбутніх викладачів у Вищих мистецьких навчальних закладах. Початкова мистецька освіта є основою для подальшого продовження навчання та удосконалення музичних здібностей осіб, які вирішили присвятити себе вивченню мистецтва та музики на високому професійному рівні.

Список використаних джерел:

1. Десятів Т.М. Тенденції розвитку неперервної освіти в країнах Східної Європи (друга половина ХХ століття) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01. Київ, 2006. 431 с.
2. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.Ф. Дмитриченко, Б.І. Хорошун, О.М. Язвінська, В.Д. Данчук. Київ : Знання України, 2006. 440 с.
3. Сисоєва С.О. Неперервна професійна освіта в контексті Болонського процесу. *Професійна освіта: педагогіка і психологія* : пол.-укр. журн., укр.-пол. (щорічник) / за ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало ; редкол.: Н. Ничкало, І. Вільш, С. Сисоєва та ін. Ченстохова; Київ, 2007. Вип. 9. С. 49–56.
4. Шевнюк О. Мистецькі дисципліни в реформаційних процесах євроінтеграції. *Імідж сучасного педагога*. 2006. № 5–6. С. 17–19.

References:

1. Desyatov, T.M. (2006). *Tendentsiyi rozvytku neperervnoyi osvity v krayinakh Shkhidnoyi Yevropy (druha polovyna XX stolittya)* [Trends in the development of continuing education in Eastern Europe (second half of the twentieth century)]: dys. doktora ped. nauk: 13.00.01. Kyiv, 431 s.
2. Dmytrychenko, M.F. (2006). *Vyshcha osvita i Bolons'kyi protses: Navch. posib. dlya stud. vyshch. navch. zakl.* [Higher Education and the Bologna Process: Textbook for students of higher school] / M.F. Dmytrychenko, B.I. Khoroshun, O.M. Yazvins'ka, V.D. Danchuk. Kyiv: Znannya Ukrainy. 440 s.
3. Sysoeva, S.O. (2007). *Neperervna profesiyna osvita v konteksti Bolons'koho protsesu. Profesiyna osvita: pedahohika i psykholohiya: pol.-ukr. zhurn., ukr.-pol. (shchorichnyk)* [Continuing professional education in the context of the Bologna process. Professional education: pedagogy and psychology: Pol.-Ukr. journal, Ukrainian-Polish (yearbook)] / za red. T. Levovyts'koho, I. Vil'sh, I. Zyazyuna, N. Nychkalo; redkol.: N. Nychkalo, I. Vil'sh, S. Sysoeva ta in. Chentstokhova; Kyiv. Vyp. 9. S. 49–56.
4. Shevnyuk, O. (2006). *Mystets'ki dystsypliny v reformatsiynikh protsesakh yevrointehratsiyi. Imidzh suchasnoho pedahoha* [Art disciplines in the reform processes of European integration]. *Image of the modern teacher*. No. 5–6. S. 17–19.